

hêviya gel

sal: 3
Hejmar: 24
Gulan/1989

KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELÊN BİNDEST YEKBÎN!

Gelişmeler doğru değerlendirilmeli ve gerekli örgütlülük yaratılmalıdır!

Nisan ayında gelişen işçi eylemleri, işçi sınıfının birlik-dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ta da devam etti. İşçi sınıfının kabaran öfkesi ve kararlılığı burjuvaziye ürküttü. Sindirme politikası yine öne çıkarıldı ve 1 Mayıs'ta kitleler tarandı; 19 yaşındaki genç işçi M.Ali Dalcı katledildi. Ancak toplumsal muhalefet susturulamadı. Aksine yeni boyutlar kazanarak gelişmeye devam ediyor. İşçi eylemleri başta Karabük demir çelik işletmeleri olmak üzere, greve dönüşmeye başladı. Doktorlar nöbet bırakma eylemine girerek beyaz önlüklerini Sağlık bakanlığı kapısına bıraktılar. 1 Mayıs ve ertesinde gösterileri izleyen gazeteciler açıktan saldırıya uğrayınca çareyi eylemde buldular. Öğrenci gençlik 1 Mayıs katliam ı ardından protesto gösterilerine başladı. Cezaevlerinde baskılar devam ederken yeni direnişler örgütlendi. Bayrampaşa, Nazilli ve Diyarbakır cezaevleri baskı ve saldırıları protesto etmek amacıyla açlık grevi eylemlerine başladı.

Değişik meslek gruplarından ve politik görüşlerden yaklaşık bin katılımcının oluşturduğu "Demokrasi Kurultayı" yapıldı. Kurultay, Türkiye'de demokratik gelişmenin önündeki engelleri dile getirdi, 2 gün süren tartışmalardan ortak bir sonuç bildirgesi hazırladı. Sonuç bildirgesi, askeri darbelerin Türkiye'nin demokratikleşmesini engellediği, militarizmin dış kaynağının NATO ve ABD olduğunu tesbit ederek; bunlara karşı önlemler alınması, 141-142'nin kaldırılması, yeni bir anayasa'nın, en geniş kesimlerin katılımıyla hazırlanması, Kürt sorununun özgürce tartışılması için gerekli zeminin yaratılması vb. konuları kapsıyor. Kurultay, tesbit ettiği sorunlarla mücadele etme doğrultu-

sunda kısa ve uzun dönem için bir faaliyet programı hazırladı ve bu faaliyetleri sürdürecektir olan "Demokrasi izleme komitesi" tayin edildi. Demokrasi kurultayı, gerek sorunların temel nedenlerini tesbitte ve gerekse mevcut sorunların çözümünü için getirdiği önerilerde bugünkü somut koşulların ve toplumsal muhalefetin gerisinde seyrediyor. Kurultay 141 ve 142'nin kaldırılmasını tartışırken ve sonuç bildirgesinin Evren'e sunulması kararlaştırılırken, Özal "yapılacak ilk genel seçimlere komünist partisinin de katılacağını" açıkladı bile. "Kürt sorununun tartışılması için gerekli zeminin yaratılması" tartışıldığı dönemde, Diyarbakır seçimlerinde "kürtçülük" yapmayan burjuva partisi dahi kalmadı. Toplumsal muhalefet herkesi buna zorlamıştı. Bunda, "herkes ne kadar samidir." sorusu tartışılabilir. Ama bu tartışmalara "demokrasi kurultayı" da dahil edilmelidir.

Demokrasi güçleri bu işlerle meşgul iken, iktidar ve muhalefet partileri yeni bir erken seçim havasına girdiler. Özal'ın ANAP'ı 26 Mart yerel seçimlerinde aldığı % 21'lik oyları dahi muhafaza edemiyor. Mayıs sonlarında yapılan anket sonuçları, ANAP'ın % 14'lere kadar düştüğünü gösteriyor. Durum böyle olunca, Özal iktidarı iç ve dış sermaye kesimlerinin de desteğini yitiriyor. Bu "vartayı" en az zararla atlattık isteyen Özal, havauç politikasını da uygulamaya koyarak kitlelerin tepkisini aşağı çekmek, toplumsal muhalefetin hızını kesmek istiyor. Bu nedenle kesenin ağzını açacak; çalışan kesimlere belirli zamlar verecektir. Yine "Komünist partisinin ilk seçimlere gireceğini" bu nedenle ortaya atmaktadır. Zaten, dışleri çekilmiş bir "komünist" partisi -bu günler için- yedekte bekletiliyordu. Düzenle uyum içinde olmayan bir kom-

ünist partisinin legal olarak piyasaya çıkması Özal'ın icazetiyle değil, zorlu bir mücadeleyle olacaktır. Bu bilinerek demokrasi mücadelesi yürütülmelidir. İşçi sınıfını bölebilecek ve onu demokrasi mücadelesinde oyalayabilecek olan girişimlere karşı duyarlı olunmalıdır. Elde edilen her kazanım işçi sınıfını iktidara götürecektir ve Kürt halkının ulusal demokratik sorununa doğru bir çözüm getirecek olan yolda kullanılmalıdır.

İktidar, yediği darbelerin şokundan kurtulup toparlanmaya çalışırken, Demirel'in DYP'si, bu fırsatı iyi değerlendirmek istiyor. Erken seçimin Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden önce yapılması için iktidara zorluyor. Kitle gösterileri yapıyor, sermaye kesimi ile toplantılar düzenliyor. SHP kendini iktidara hazırlamak ve burjuvaziye ne kadar uyum içinde olduğunu kanıtlamak için çalışmalar sürdürüyor. Tüzük kurultayı ile içindeki muhalefeti susturmanın yasal zeminini yarattı. Yerel seçimlerde oylarını aldığı Türkiye işçi sınıfı ve Kürt halkının sorunlarıyla haşır-neşir olmaktan uzak duruyor. Bu nedenle 1 Mayıs katliamında, adam öldürmenin yanlışlığını vurgularken, bu tür olaylarda gaz ve sis bombalarının kullanılmasını iktidara tavsiye ediyor. Bu devletçi partiler iktidara yaklaştıkça, asıl niyetleri daha belirginleşiyor.

Politik ortam birhayli sıcak. Ve bu, önümüzdeki dönemlerde daha bir artacak. Bu sıcaklıktan yanmak istemiyorsak, kitleleri her renkten burjuva partilerinden hızla kopararak, Türkiye ve Kürdistan'da işçi sınıfının bağımsız politikasını açıkça ortaya koyup, burjuvazinin oynamak istediği oyunu boşa çıkarmak için her alanda hızla örgütlenmek zorundayız. İşçi sınıfı ve Kürt halkının çıkarları bunu emrediyor.

"DİLİN KEMİĞİ YOK" DİYORLAR!..

Murat BAYIK

Kürdistan devrimci yurtsever hareketinin önünde duran acil görevlerden birinin, "birlik" sorunu olduğu sürekli vurgulanmaktadır. İdeolojik-politik ve örgütsel birlik sorunu olan "siyasal birlik" ayrı bir yazım konusudur. Ve bu çalışmalar Kürdistan'daki sınıfsal mevzilenmelere paralel olarak ayrı ayrı kanallarda geliyor; gelişecektir.

Bunun dışında, "cephe" ve "güç ve eylem birlikleri" sorunu her kürdistanlı yurtseverin üzerinde düşündüğü, kafa yorduğu ve bu konuda sorular yönelttiği bir sorun olarak gündemde duruyor. Bu nedenle, bu sorunun, açık seçik tartışılması ve yurtsever kesimlerin kafasının aydınlanması gerekiyor.

Bugün hala, ulusal kurtuluş güçleri arasında, "hain", "karşı devrimci", "ajan" suçlamaları (belirli ölçüde yumuşamış olsa bile) devam etmektedir; ve bu, ulusal kurtuluş güçlerinin birlikte iş yapmaları önünde en büyük engeldir. Maddi temelden yoksun olarak yapılan bu suçlamaları birbirlerine yönelten hareketlerin birlik sorunu olduğu düşünülemez. Birlik konusunda samimi olamazlar. İdeolojik eleştirilerin dışına çıkan, "at izi ile it izini" karıştıran, yaratılan bulanık ortamdan düşmanlarımız olan sömürgecilere fırsat tanıyan (MİT defalarca devreye girerek bu düşmanlığı körüklemek istedi ve bildiriler dağıttı) bu anlayış ortadan kalkmadan en geniş güçlerin bir arada oturmaları dahi mümkün değildir. Halkımızın ulusal demokratik mücadelesini omuzlamak üzere yola çıkan, ancak değişik yol ve yöntem uygulayan bu hareketlerimiz yüklenicileri sorumlulukların bilincine vararak olgunlaşmaları gerekiyor. Bu tür tavırlardan vaz geçilmedikçe, birlikler adına söylenen sözler, yapılan programlar birlik tüccarlığından başka bir şey değildir. Bu konuda ayak diretenler, dediğim dedik diyenler, bugün olduğu gibi yarın da ciddi bir birliktelik için güven vermemektedirler. Böylesi bir durumda tüm devrimci- demokrat ve yurtseverlere düşen görev birlik tüccarlığı yapanları deşifre etmek, teorik olarak bu konuda sarfettikleri ile pratikte attıkları adımları bir bir kitleler önünde tartışmaktır. Bunlar

arasındaki çelişkileri açıkça ortaya sergileyerek kitleleri aydınlatmaktır. Yurtsever insanlarımızın bu birlik tüccarlarına kanmasını önlemek bu konuda bilinçlendirmek ve geleceği bu sağlam temeller üzerinde yükseletmektir.

En küçük bir eylem birliğinde bile, "o burda olursa biz olmayız" dayatmasını, birlikte iş yapmanın önüne dikenlerin, ülkenin kurtuluşunu hedefleyen uzun vadeli birliktelikler kuracaklarına hangi aklı başında insan inanır? Platformlarda birbirlerini dışlamak için elinden geleni ardına koymayan ve bunu bir politika zanneden bu örgütler hangi birlikten dem vuruyorlar? Bunların samimi oldukları nasıl söylenebilir?

Kürdistan sınıflı bir toplumdur. Ve değişik sınıf ve katmanların örgütlenmelerinin olması, bunlar arasında ideolojik-politik ayrılıkların olması doğaldır. Ulusal demokratik mücadeleyi hedefleyen bu güçler arasındaki tartışmalar, eleştiriler politik dostluk temelinde ve devrimci literatüre uygun olarak sürdürülmelidir. Bu tür tartışmalar kitlelerin aydınlanması ve ulusal demokratik hareketin gelişmesi açısından gereklidir de. Ancak, bunun yerine, yurtsever güçler arasındaki sorunların çözümünde şiddete başvurmak, temelsiz suçlamalarla rastgele örgütleri "hain, ajan, karşı devrimci" diye suçlamak kolaycı bir yöntemdir. Ve bu yöntem çoğu zaman düşmanlarımızın işini kolaylaştırmakta; ulusal kurtuluşçu güçlerin işini zorlaştırmaktadır.

Ulusal kurtuluş güçleri, Kürdistan'ın sınıflı bir toplum olduğunu unutmadan birbirlerinin varlığını tanımak zorundadır. " Ben varım, benden başkası yok" mantığı, bunu diyenlerin kendi kendisini aldatması demektir. Ve bu mantık birleştirici değil, dağıtııcıdır. Kürdistan gibi sömürge olan bir ülkenin kurtuluşu en geniş güçleri bağrında barındıran bir cephe'den geçer. Cephe programı ve politikası esnek olmalıdır. Ve mümkün olan en geniş güçleri kapsamalıdır. Acak bu, her isteyen "istediği telden çalsın" anlamını da taşımamalıdır. Belirli çerçevede katılımcı örgüt ve gurupları bağlayan bir işleyişe sahip olmalıdır. Bu kon

ular da bir cephenin kuruluşunda tesbit edilmezse, yeni kurulacak cephe veya güç ve eylem birlikleri, bundan önce oluşanlar gibi kağıt üzerinde kalmaktan öteye gidemeyecek ve hatta bu cephelerin etkisini dahi yerden kaldıran olamayacaktır. UDG, HEVKARİ, FKBDC, Sol Birlik vb. bizlere örnek olmalıdır. Bunlardan olumlu dersler çıkararak mesafe almalıyız. Ancak görünen o ki, dün bu birliktelikler içinde yer alan ve bugün de yeni yeni birliktelikler oluşturanlar geçmişten ders çıkarmış değiller, aynı hatalar değişik biçimlerde tekrar ediliyor. Gününbirlik çıkarlar, dar gurupçuluk, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin genel çıkarlarına tercih ediliyor. Bu yaklaşımlar, birlikteliklerin dışında kalan güçlere ve genel olarak yurtsever insanlara güven vermiyor. Halkın umudu olarak doğan cepheler, güç ve eylem birlikleri bu politikalarıyla halkı umutsuzluğa sürükleyerek mücadeleyi olumsuz yönde etkiliyor.

Bu nedenle, bizlere düşen görev; bugün mevcut olan cephe ve birlikteliklerin yanlışlıklarını su yüzüne çıkarmak; diğer yandan geniş yelpazeli ulusal demokratik cephenin oluşması önünde engel olarak duran, kimi örgütlerin birbirlerini asılsız suçlamalarını teşhir etmek; bu konuda kitleleri aydınlatarak bu tür anlayışların yurtsever güçler arasında yer etmesine ve düşmanlık tohumlarının ekilmesine meydan vermemektir. "Dilin kemiği yok" derler. Ancak, politik insanlar ve güçler dillerini ve kalemlerini dost güçlere karşı kullanırken dikkatli olmak zorundadırlar. Bu konuda kullanacağımız bir literatür var ve bu bize yeterlidir. Sağ reformist ve sol sektör anlayışlar dün Kürdistan'da olduğu gibi, bugün de vardır ve mücadele süresince de varlıklarını sürdürecektir. Bu güçlerle politik dostluk temelinde ideolojik mücadele devam edecektir. Ve bunlarla olan ideolojik-politik ayrılığımız -asgari bir program çerçevesinde anlaşılabilirsek- Ulusal demokratik devrim sürecinde aynı cephede olmamıza engel değildir.

Federal Almanyanın Duisburg yöresinde görev yapan arkadaşlardan bir eleştiri aldık. Aynı yöredeki okuyucu ve taraftarlarımızın da görüşlerini içeren bu eleştiri olduğu gibi yayınıyoruz. Bu vesileyle de Heviya Gel taraftarlarına ve okuyucularına düşen görevleride hatırlatmak istiyoruz.

Heviya gel Redaksiyonu

Yoldaşlar

Dergimizin 23. Sayısı oldukça gecikmiş olarak çıktı. Bunun bu şekile gecikmesinin mutlaka nedenleri vardır. Bu nedenler dergide kısa bir şekilde de olsa, militanlarımıza, taraftarlarımıza ve okuyucu yurtsever kesimlere açıklanmalıydı. Dergimizin gecikmesini eleştirirken en çok üzerinde durduğum nokta da bu şekilde bir açıklamanın olmaması. Bu iki konuda bölgemizdeki taraftar ve o

kuyucu yurtsever kesimin eleştirisi var. Gecikmeler olabilir; ancak nedenleri konusunda okuyucuları bilgilendirmek gerekir. Heviya Gel aylık yayın organıdır. Okuyucularımız her ay düzenli çıkıp çıkmadığını izliyor. Bence başarılarımızdan biri de, dergimizin önüne koyduğu süre içinde çıkmasıdır. Bu bir eksiklik; ve önümüzdeki süreçte mutlaka aşılması gerekir.

23. sayının görsel malzeme ile beslenmesi iyi olmuş. "Peşmerge Günlüğü" yöremizde ilgiyle izlenen yazı-

lardan biri..Dergimiz yurtsever kesimler arasında ilgiyle okunuyor. Görev, dergimizin her sayısını daha da geliştirerek en geniş kitlelere ulaştırmaktır. Bilgilendirici sohbetler yaparak, ilgiyi denetleyerek, görüş ve önerilerini alarak kitleyle bütünleşmektir.

- Heviya Gel'i daha geniş kitleye götürmek için ileri!

- Heviya Gel'i okumakla kalma, okut okuduğunu çevrene anlat!

H.Gel Muhabiri-Duisburg

HEVİYA GEL'İ GÜÇLENDİRMEK İÇİN GÖREV BAŞINA

F.Almanyanın Duisburg yöresinde görev yapan arkadaşlardan bir eleştiri aldık. Eleştirilerini haklı ve yapıcı buluyoruz. H.Gel dönem dönem değişik nedenlerle gecikmeli olarak çıkıyor. Kimi zaman bizden kaynaklanmayan teknik nedenlerle, kimi zaman da diğer aktivitelerin ön geçmesiyle (örneğin; bahsedilen sayı, Newroz faaliyetlerimizin ve ardından Denge Welat'ın araya girmesi ve dağıtımının daha iyi yapılabilmesi nedeniyle biraz da bilinçlice geciktirilmişti) kimi zaman da henüz kendisini yazı yazmaya alıştıramamış muhabir ve taraftarlarımızın gelenik haber ve yazılarına paralel olarak bu gecikmeler oluyor. Bu gecikmelerdeki eksiklerimizi görüyoruz. Ancak, teşhis, tedavi demek değildir. Ve eksikliği gidermek sadece yazı kuruluna bağlı değil; bu konuda tüm taraftar, muhabir ve okuyucularımıza da bazı görevler düşüyor. Bunu söylerken "topu dışarı atmıyor"; yani hatayı hep kendi dışımızda aramıyoruz. Kolektif bir çalışmanın eseri olan yayıncılık bunu gerektiriyor.

Bilindiği gibi H.Gel, geniş kitlelere yönelik ajite ve propağanda yönü ağır basan, haber ve yorumlarla beslenen bir yayındır. Kitlelerin ilgi duyduğu konuları haber olarak sunar, yorumlar yapar. Burjuvazinin kitleleri aldatmaya yönelik haber ve yorumlarını boşa çıkarmaya çalışır;

bu konularda kitlelere gerçek ve aydınlatıcı bilgiler sunar, burjuvazinin oyunlarına karşı duyarlı kılar. Ülke-mizde gelişen mücadeleden kitleleri haberdar eder. Düşmanın içine düştüğü bunalımı açıkça göstermeye çalışır. Dost güçlerin yaptıkları yanlışlıkları uygun bir lisanla dile getirerek yapılan yanlışlıkların giderilmesi ve dost güçlerin yaklaşması doğrultusunda üzerine düşeni yapar. Halkımızın tarihi ve kültürü ile kitleleri bilgilendirmeye çalışır. Ulusal kurtuluş savaşlarını konu alarak bunlardan gerekli derslerin çıkarılmasını sağlar. İşçi sınıfı biliminin bazı temel konularını eğitim amacıyla sunar kitleleri bilinçlendirmeye çalışır.

Diğer taraftan, değişik ülkelerde ve değişik mücadele alanlarında görev yapan H.Gel taraftarlarının faaliyetlerini, eylemlerini sunarak birbirlerinden uzakta görev yapan arkadaşlarımız arasında diyalogo sağlar. Onların eylem birliği içinde olmaları ve birbirlerinin eylemlerinden olumlu yönde etkilenmeleri için iletişim aracı rolünü oynar. Bu tür eylemlerin haber olarak verilmesi aynı zamanda kitlelere moral verir ve onları devrimci mücadeleye kanalize eder.

Heviya gel'in bu işlevi göz önüne alındığında; H.gel muhabirlerine, taraftarlarına ve okuyucularına düşen görev daha iyi anlaşılmalı oluyor.

Kaldı ki, kitlelerin nabzını elinde tutan, onların ilgi alanlarını en iyi tesbit eden yine bu kesimler olmalıdır. Ve yayın, onların öneri ve istemleriyle işlevini daha iyi yerine getirmiş olur.

Bir kitle yayını için iletişim bu kadar önemli iken, bunun yeterince sağlandığı söylenemez. Bu gün, özellikle Avrupa'da en fazla dağıtım olan yayınlardan bir de H.Gel'dir. Dağıtım alanı gün geçtikçe genişliyor; her geçen gün taraftarlarımızın ve okuyucularımızın sayısı artıyor. Ancak, yayınlı diyalog olayı bu gelişmeye paralel olarak götürülemiyor. Bunun çok değişik nedenleri var. İnsanlarımız yazmaktan, yanlış yapacağından ürküyor. Bu sorunu aşmak için okuyucularımıza yardımcı olmak, onları teşvik etmek gerekiyor. İş yapan insanlar elbette yanlış da yapacaklardır. Ancak yazı kurumumuz bu konuda onlara yardımcı olacak, yanlışlarını tesbit ettiğinde onlarla tartışarak ikna etmeye, yanlışlıklarını gidermeye çalışacaktır. Bu işin bir yanı.. Diğer yandan, bazı yörelerde görev yapan muhabir arkadaşlarımızın, ve bize yazı yazma konusunda yeterli bilgi birikimine sahip olan taraftarlarımızın da -bu konuda- görevlerini yerine getirmediklerini belirtmekte yarar var. Ki bu, mutlak ve mutlak giderilmesi gereken bir eksiklik. daha iyi bir H.Gel için, hantallığın atılması ve

"TEVGER" GÜÇBİRLİĞİ Mİ, CEPHE Mİ?

Cihan DİLŞAD

8 örgüt ve grup tarafından oluşturulan "Tevger" üzerine Dengê Welat'ta "Kürdistan'da devrimci süreç ve Tevger" başlıklı iki bölümlük bir değerlendirme yazısı yayınlandığı için, bu yazıda Tevger'i değerlendirmeye girmeyeceğim; yalnız, Tevger'in nitel yapısı konusunda bazı sorulara cevap aramaya çalışacağım. Ki bu çok sayıda insanın kafasında dolaşan sorudur.

Bilindiği gibi, "Birlik" geniş ve genel bir kavramdır. Parti (ideolojik politik ve örgütsel birlik), cephe, güç ve eylem birlikleri vb. birer birlikteliklerdir. Bunların niteliğini belirleyen önlerine koydukları ve anlayış birliğine vardıkları program hedefidir.

Tevger'i oluşturan örgütler, Tevger'in nitel yapısı konusunda dahi değişik yorumlar yapmaktadırlar. Yani birliği oluşturan 8 grup ve örgüt kurdukları bu birliğin ne tür bir birlik olduğu konusunda hemfikir değildiler. Bazılarına göre Tevger, güçbirliğidir; bazılarına göre cephe-dir; birdiğere göre de "örgütlenmenin yeni bir sentezidir".

Tevger'in nitel yapısı konusunda, Tevger'de yer alan bu örgütlerin yaptıkları değişik değerlendirmeler devrimci-demokratik kamuoyunda da bir şaşkınlık yaratıyor. Tevger üyesi örgütlerin bu değişik ve nitel farklılığı belirleyen değerlendirmelerin hangisine inanılmalı? Acı bir gerçektir; 8 grup ve örgüt yan yana geliyor, birliktelik oluşturuyor ve bu birliğin nitel yapısında bile görüş birliği içinde olamıyor; ve ortak bir nitelendirme yapamıyor. Ayrıca bu değişik yorumlamayı gidermek için de yayın organında tartışma açıp üyelerinin birbirlerini ikna etmeleri doğrultusunda adım da atılmıyor. Tevger bunu yapmadıkça, önüne koyduğu program çerçevesinde adımlarını neye göre atacaktır? Ve üye örgütlerin Tevger'e karşı sorumlulukları ve Tevger'in bağlayıcı-

lığı neye göre belirlenecektir? Tevger, pratik adım attığında bu konuda sorunlar da çıkacaktır. Ayrıca yurtsever insanlar Tevger'e ne gözle bakmalılar? Yan yana gelen örgütlerin bazı işleri birlikte yaptığı bir "güçbirliği"mi? Kürdistan'ın ulusal demokratik devrimini omuzlayan bir "cephe"mi? Yoksa katılımcı örgütleri ideolojik-politik ve örgütsel birliğe götürecek olan "yeni örgütsel sentez"mi?

Parhêz'e göre Tevger: "güç ve eylem birliğidir". "Oluşturulan yeni birliğe sık sık cephe deniyor...aslında adından da anlaşılacağı gibi o bir cephe değil, bir hareket birliği ya da klasik deyimle Güç ve Eylem Birliğidir." (Bingeh S.3)

Parhêz Tevger'i böyle değerlendiriyor ama, Tevger programına baktığımızda, ismi ne olursa olsun, program bir cephe programıdır. Zaten Dengê Welat dergisinin de yazdığına göre "Tevger önceleri Kürdistan Kuruluş Cephesi - KKC-" olarak adlandırılmak istenmiş.

YSK'ya göre; "Tevger yeni tipte ve yeni özde bir ulusal demokratik örgütlenmedir." "Bu örgütlenme, yurtsever örgüt ve partilerin koordinasyonunu aşan, yeni bir sentez olayıdır. Tüzük kuralları da bu özde geliştirilerek, yeni tipte bir örgütün yapısını ortaya çıkarmıştır. Tevger kurucu örgütlerinin, bu gerçeği görerek, kendi yapılarında uyumlu ve gerekli değişiklikleri yapmaları gerekmektedir." (Yekitiya Sosyalist S.16 sayfa 23)

Gel de aykla pirincin taşını! "Tevger yeni tipte ve özde ulusal demokratik bir örgütlenme" olduğu için yeni bir sentez olayı oluyor. "ulusal demokratik örgütlenme" genel bir tanımdır. Sömürge ülkelerde oluşturulan cephele de ulusal demokratik kitle partileri de ulusal demokratik örgütlenmelerdir. Şimdi burada önemli olan örgütün tipidir. Güç-

birliği, cephe ve parti birer örgütlenme tipidirler; ama bu üçü bir ve aynı şeyler değildirler. Geçmişte kurulan UDG de ulusal demokratik bir örgütlenmeydi, ama bir cephe değildi. Tevger'e tüm yurtsever örgütler, partiler, demokratik kitle örgütleri ve tek tek yurtsever unsurlar üye olabiliyorlar. Bu durum cephe örgütlenmeleri için doğaldır. Fakat Tevger içinde sınıf temelinde örgütlenmeyi savunan ve sosyalist olduklarını iddia eden parti ve örgütler ile yurtsever-demokratik sınırı aşmak istemeyenlerin böylesi bir "yeni sentezde" yer almaları, ideolojik-politik ve örgütsel birliği sağlama doğrultusunda kendilerini hazırlamaları ne kadar olasıdır? Kaldığı, biribirine siyasi birlik yapacak kadar yakın örgütlenmelerin dahi ideolojik-politik birlik adına yıllarca birbirlerini nasıl süründürdüklerini duymayan mı var? (hem de bunlar Tevger içindeler) Ayrıca bunlardan bazıları işçi sınıfının öncülüğü adına yola çıkmışken, sınıfların mevzilenmesini, ittifaklar sorununu ve hatta mücadele yöntemini belirlemede hayati öneme haiz olan Kürdistan'ın sosyo ekonomik yapısının tahlilini rafa kaldırmaya bile hazırken, ideolojik-politik ve örgütsel birlik için, istediği güçle bir masaya dahi oturamazken, Tevger'den yeni bir örgütsel sentez çıkarmak mümkün müdür?

Tevger'e olduğundan fazla misyon yüklemek yersiz! O program hedefiyle ve işlettiği tüzüğe göre 8 grup ve hareketin oluşturduğu bir cephe-dir. Ancak O, bu misyonuna uygun adım bile atamamıştır. Tevger üyesi örgütler öncelikle "Tevger'in niteliği konusunda görüş birliğine varırlarsa bu bile Tevger açısından bir olumluluk olur. Aksi takdirde kitleler aylarca (belki yıllarca) Tevger Nedir? sorusuyla oyalanmak zorunda kalır.

GÜVEN VE NETLEŞME

Lokman POLAT

Günlük yaşamda bile en basitinden bir olay için bir araya gelmek isteyen insanlar açısından karşılıklı güvenden bahsedilir. Özellikle zorlu bir mücadele için bir araya gelen, veya bu mücadelede kitlelere önderlik amacıyla yola koyulan kişiler ve örgütler açısından Netlik ve güven olayı en önemli sorunlardan biridir. İdeolojik-politik birlik temelinde biraraya gelen ve bir örgüt çatısı altında mücadelesini sürdüren kadrolar (özellikle illegal bir örgütte) birbirlerine güvenmezlerse kolektif iş yapması, üretken olması beklenemez. Bu nedenle devrimci bir örgütte gönüllü birliğin önemli şartlarından biri de netlik ve güven olayıdır.

Bu sorun, bir örgüt içinde yer alan kadrolar açısından olduğu gibi, belirli hedefler için, Güç ve Eylem Birlikleri ve cephelelerde yer alan örgüt ve gruplar açısından da önemlidir. Nasılsa, örgütlü mücadelede birbirlerine güven duymayanlar kolektif bir çalışmayı sürdüremez ve verimli olamazsa, aynı şekilde bir araya gelen örgüt ve gruplar da karşılıklı güven içinde değiller ve birbirlerine karşı net olamıyorlarsa birlikte iş yürütmeleri ve halkın yüksek çıkarları doğrultusunda verimli olmaları mümkün değildir. Böylesi durumlarda bu tür birlikteliklerin ömrü de kısa olur, birliktelikler dağılmaya yüz yüze kalır.

Geçmişte güçbirlikleri veya cephe girişimlerinde başarılı olamamanın ve kalıcı kurumların oluşturulmamasının temel nedenlerinden biri de güven olayı oldu. UDG, HEVKARİ vb. birlikteliklerin başarısızlığının temelinde yatan önemli sorunlardan biri, biraraya gelen örgütlerin karşılıklı olarak birbirlerine güven vermemelerinden kaynaklanıyordu. (tarafın bu konuda yaptıkları açıklamalarda da bu konuya ışık tutuyor)

Kuşkusuz güven sorunu, diyalektik bir bütünlük içinde netleşme olayıyla da bağlantılıdır. Gerek örgüt içi ve gerekse örgütler arası sorunlarda güvensizliğe kaynaklık eden netsizliktir. Bir örgüt (ya da parti) eğer ideolojik-politik netliğe sahip değilse, devrimci mücadelenin engebeli yolunda karşılaştığı her sorunda ikircimli davranıyorsa, dost ve düşman güçler arasında net bir ayırım yapamıyorsa, kimlerle nereye kadar gideceğini hesaplamıyorsa, teorik olarak savunduklarını pratikte ters çevirip uyguluyorsa, istikrarlı bir politikaya sahip değilse, her gün yeni doğan güne göre zikzaklar çiziyorsa, böylesi bir örgüt hem kendi kadroları ve hem de kitleler nezdinde güven vermiyen bir konumdadır. Böylesi örgütler, kitlelerin bilinç düzeyinin gelişimine paralel olarak, erime sürecine girerler. Varlıklarını uzun bir süre devam ettiremezler.

Güç ve eylem birliği ya da cephe oluşturan örgütler, eğer birbirlerine karşı samimi olmazlarsa, dar grup çıkarlarını kolektif çalışmanın üstünde tutarlarsa, oluşturulan birliktelikler için can-ı gönülden çalışmazlarsa, ortak ve daha güçlü eylemler örgütlemenin zemini varken, kendi başına iş yapma peşinde koşuyorsa, cephe ortaklarına ne derece güven verir? Ve temelini politikada istikrarsızlıktan alan bu anlayış nasıl iflah olur. Dün UDG içindeyken, UDG adına Türkiye "sol"una işbirliği önerisiyle gitme durumu varken, bir başına TIP, TİSİP, TKP ile birlikte dörtlü platformlar oluşturanlar; Bir yandan HEVKARİ'yi kurup, daha program tartışmalarını dahi tamamlamadan "Sol Birlik" içinde yer alanlar tarihten ders almış sayılmazlar. İttifaklar politikasında istikrarsızlık devam ediyor demektir.

Buna son örneği de yine "Tevger"den verelim; Demokratik kitle örgütleri düzeyinde dahi tabanlarını

biraraya getiremeyenler, kitlelerinin kaynaşmasını sağlayamayanlar, Tevger içindeki diğer örgütleri dışlayıp "uluslararası konferans"lar düzenleyenler, hatta ve hatta bu tür çalışmalarına Tevger üyesi örgütleri davet etmeyenler, cephe ortaklarına ne kadar güven veriyorlar? Ve ittifaklar politikasından ne anlıyorlar? Demokratik düzeydeki çalışmalarda bile güven verici olmayanlar ülke devriminin örgütlenmesinde kolektif bir çalışmaya nasıl yanaşır?

Netleşme ve güven diye başladık, gerçektende ideolojik-politik ve örgütsel birlikteliklerin, cephe oluşturmaya acil bir görev olarak önümüzde durduğu böylesi bir dönemde Netlik olayının önemini altını çizerek belirtmek gerek.

İdeolojik-politik ve örgütsel konularda muğlak olanların, kendilerini esen rüzgara kaptırdıkları gün gibi aşıkardır. Birgün "proleter devrimci" diğer gün "yurtsever demokrat"lıkta karar kılanlar; sosyalist parti ve örgütlerin kuruculuğundan gelip dar görüşlü burjuva milliyetçiliğine doğru gerisin geri kulaç atanların durumu bunu gösteriyor.

Gerek kişiler ve gerekse örgütler düzeyinde -özellikle temel konularda-netleşme önemli bir olaydır. Kürdistan ulusal demokratik mücadelesinde yer almak isteyen güçler ve hatta kişiler bunun muhasebesini kendi içinde yapmadıkça sorunlara çözüm bulmaları beklenemez.

Kişilerin politik yaşamında ve örgütsel zeminde netleşme önemli bir durumdur. Ulusal ve toplumsal olaylar ve olgular karşısında, politikayı ilgilendiren tüm sorunlarda net olmak gerekir. Herhangi bir sorun karşısında net olmayan bir kişi ya da örgüt o sorun karşısında bocalayıp durur; ikircimli bir politika güder, istikrarsızlığa sürüklenir ve sorunun çözümüne doğru bir teşhis koyamaz.

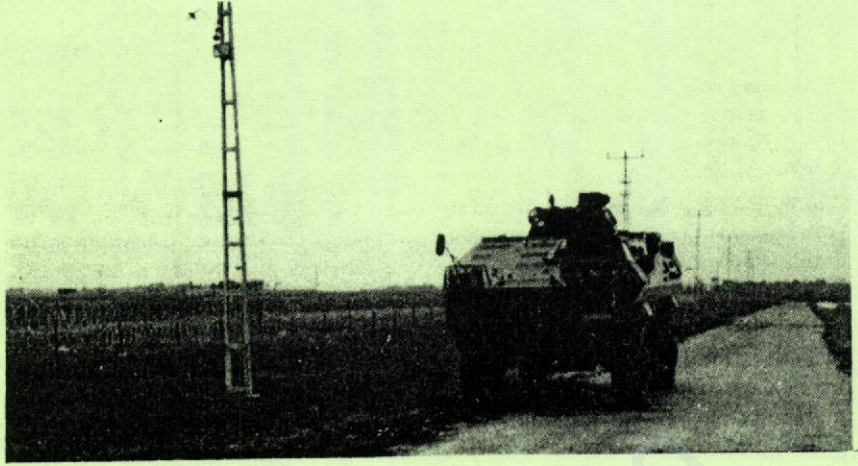
SUNİ SINIRLAR VE GERÇEKLER

Mecit Oktay

Kürdistan'da sömürgeciler tarafından halkımıza yapılan baskılar sürekli. Yükselen mücadelenin boyutlarına paralel olarak düşmanın bu konudaki tavırlarında nisbi değişiklikler olur. Dönem dönem baskının dozajını artırarak gelişen mücadeleyi kana boğmak ister. Bu kanlı baskıların yanı sıra halkımızı bölmek, birbirine kırdırmak, bazılarını küçük tavizler vererek mücadeleyi rayından saptırmak ister. Bunlar sömürgecilerin gözle görünür politikasıdır. Dün bunu uyguladılar; bugün de bunu uygulamaya çalışıyorlar. Kürdistanlı her devrimcinin, yurtseverin bu konularda duyarlı olması zorunluluktur.

Burjuvazinin oyunları, yalan ve çarpıtıcı haberleri hiç bir zaman durmaz. O elindeki tüm araç ve gereçlerle ulusal kurtuluş mücadelesine karşı amansız mücadelesini sürdürür. Gazetelerdeki manşet haberlerle, TV'deki görüntülerle şoven duyguları ayakta tutarak, bir yandan halkların düşmanlığını körükleyerek olayları çarpıtır; diğer taraftan bunların arkasına gizlenerek soygun düzenini devam ettirmeye çalışır. En çok milliyetçi naraların atıldığı bu dönemde en fazla vurgunların, açık yolsuzlukların, sahtekarlıkların, hayali ihraçların oluşu; hanedanların doğması bunu kanıtıyor. Bu sömürgeciler kendi halkını da düşünmüyor; bu açık bir gerçekliktir. Bu nedenle burjuva basınının her manşet yaptığı haberi iyi irdelemek ve olaylar karşısında duyarlı olmak her ilerici ve yurtseverin görevidir.

Teritoryal savunma birlikleri üzerine de birhayli yazılar yazıldı. Kuşku-

suz burjuvazi bu yasayla kendi politikalarına uygun düşen sivil faşist güçleri resmileştirmek istiyor. Bu oluşum Kürdistan'da olduğu kadar Türkiye'de de devrimci hareket açısından vahim sonuçlar doğuracağı aşıkardır. Bu söylenenlerin ve yazılanların gerçek payı vardır. Ancak bir başka gerçeklik daha var ki, sömürgeciler uzun zamandan beri özel birlikleriyle Kürdistan'da konumlanmış durumdadır. Burjuvazinin gerillaya karşı eğitilmiş asker ve polis ekipleri her türlü baskı ve zorbalığı Kürdistanda uygulamaktadır. Bölge valiliğine (sömürge valisi) verilen yetkilerle bu güçler kendi koydukları yasaları bile hiçe sayarak faaliyet yürütmektedirler. Bunlardan, yaptıklarından ötürü yasal olarak hiç bir hesap sorulmamıştır. Katlettikleri, işkence ettikleri ve hatta "bok yedirdikleri" açığa çıktığı halde bunlar hakkında hiç bir yasal işlem yapılmamıştır; Ve bunu sömürgecilerden beklemek bile abe-

stir. Aksine bu uzman işkencecilerden bir çoğu ödüllendirilmiştir. Şu anda Kürdistan'da Kayseri ve Bolu'dan getirilen özel komando birlikleri faşist subay ve astsubaylar tarafından sevk ve idare edilmektedir. Bunların yanısıra, sayıları her gün arttırılan Özel tim'leri ve başlarına atanan özel eğitilmiş faşistleri unutmamak gerek. Ayrıca yeni inşa edilen karakollar ve buralara yerleştirilen jandarma birliklerini göz ardı etmemek gerek. Bilindiği gibi, uzun bir süre önce, sınırlardaki jandarmanın "asli görevine" dönmesi adıyla jandarmalar sınırdan çekilmiş ve köylere yerleştirilmişti. Bunların yerine ise Kara Kuvvetlerine bağlı güçler doldurulmuştu. Bu uygulama G.Antep kesiminden başlanarak tüm Suriye ve Irak hududuna uygulanmıştır. Görünen o ki, sömürgecilerin Kürdistan'a militarist güçlerini yerleştirmesi için özel bir yasa çıkarılması gerekmiyor. Gün geçtikçe bu sayıyı değişik biçimlerde arttırıyor. Buna paralel olarak da Kürdistan'ı bölen suni sınırlarda koruma tedbirlerini daha bir arttırmaktadır. 80 öncesi, Suriye ile hududu belirleyen 400 km.'lik alanda yerleştirilen mayınların kaldırılması tartışılırken; şimdi bu mayınlar yenileniyor. Işıklılandırma sistemi geliştirilmiş, fiziki engeller dört beş kat dikenli tellerle beslenmiş, panzerler ve avcı köpekler şoğaltılmış vs. vs. Bunlarla amaçlanan, Kuzey Kürdistan ile diğer parçalar arasındaki irtibat, dayanışma ve yardımlaşmayı engellemektir. Ancak, şimdiye kadar yaptıkları hep boşa çıkarılmış ve Kürt halkı bu ilişkisini her zaman sürdürmüştür; bu engellerde ilişki ve iletişimi engellemeyecektir.

KÜRDİSTAN TARİHİNDEN BİRKAÇ SAYFA

11

KÜRT DİL-EDEBİYATI VE KÜLTÜRÜ ÜZERİNE (2)

Mela-i Batê
(Ahmet Molla Batê) 1417-1491

Melayê batê, A.Jaba'nın verdiği malumata göre 1417 yılında Hakkari'de Batê köyünde doğmuş; 1491'de ölmüştür. Batê'nin asıl ismi Ahmet'tir. M.B.Rudenko'nun belirlemesine göre Batê'nin yazdığı büyük bir Divan vardır. Edebi değere sahip olan bu divanın ismi "Zembilfroş" olup, aşk şiirlerini içeriyor. Fakat, melaye Bate'nin "Mevlüt" diye bilinen peygamberin doğuşuyla ilgili öykülerin yer aldığı bir kitap daha yazdığı bilinmiyor. Batê'nun yazdığı Mevlüt nüshası, A.Jaba'nın el yazmaları arasında Leningrat'ta Saltikof-şedrint kütüphanesinde bulunuyor.

Betê'nin kitapları, A.Von Le Coq ve Kürt yazarlarından Kürdizade Ahmet Ramiz tarafından 1906'da

yayımlandı. (bak. A. Von Le Coq, "Kurdische Texte", Berlin 1903, C.1, s.49-56)

2- Çağdaş yazılı Kürt edebiyatı

Mevlana Halit
(1787-1837)

Mevlana Halit, Süleymaniyeli olup Caf aşiretindedir ve 1787-1837 yılları arasında yaşamıştır. M.Halit'in takma ismi Ziyettin'dir. M.Halit, öğrenimini Süleymaniye'de bitirdikten sonra, bir ara Hindistana (Delhi'ye) gitti ve Şah Abdullah'ın yanında bir süre kaldı. Nakşibendi tarikata bağlı olan M.Halit, Hindistan'dan döndükten sonra, bir süre de Bağdat'ta kaldı ve daha sonra da Şam'a yerleşti. O, Şam medreselerinde ders verdi. Şiirlerinin çoğunluğunu Arapça ve farsça yazmıştır. Az bir kısım Şiirlerini de Türkçe

yazmıştır. Ünlü Kürt dilbilimcisi Kamuran Bedirhan'ın belirttiğine göre, M.Halit'in Kürtçe olarak yazdığı şiirlerinde de çok fazla farsça sözcüklere rastlanmaktadır. Ve şiirlerinden de anlaşılıyor ki kendisi Kürtçeyi iyi bilmiyordu. Hatta bazılarına göre M.Halit, yarı kürtçe bir dille şiirlerini yazmıştır. Kendisi mutassavuf bir şairdi.

Bilim alanında güçlü bir yeteneğe sahip olan M.Halit, bir divan yazmıştır ve O'nun divanı İstanbul'da Sultan Abdulhamit'in emriyle yayınlanmıştır. M.Halit, 1837 yılında Şam'da ölmüş ve Çilyaran dağında gömülmüştür.

Nali (1797-1855)

Gerçek ismi Mela Hıdır olan Nali, 1797 yılında Şarezur'a bağlı Karacadağ köyünde dünyaya gelmiş. Karacadağ'da öğrenimine başlayan Nali daha sonra Süleymaniye'de öğreni-

mini bitirir. 2-3 yıl Şam'da da kalan Nali, 2 kez İstanbul'a uğrar ve İstanbul'a son gelişinde Kürt Baban emirlerinden Ahmet Paşa'nın ısrarı üzerine İstanbul'a yerleşir ve 1855 yılında orada ölür.

Gençliğinde Habibe isminde bir kıza aşık olan Nali, sevgilisi üzerine yazdığı çok anlamlı gazelleri meşhurdur. Sevgilisiyle evlenen Nali, Şam'da kaldığı dönemde Süleymaniye şehrini çok özler ve Süleymaniye üzerine "Biraz yoluna kurban olayım senin" şiirini yazar. O, İstanbul'da kaldığı dönemlerde de vatan özlemi üzerine birçok kasideler yazmıştır. O'nun bu kasideleri de ünlüdür. Zaten kendisi, Nali (inliyen-inlemek) takma adını da boşuna kullanmamıştır. Çünkü O, kasidelerinde yurt sevgisini, Kürt halkının problemlerini, özgürlüğe olan tutkusunu en güzel bir şekilde dile getirmiştir. Ünlü soran Kürt edebiyatçıları Aladdin Seccadi, Giwi Mukriyani ve Maruf Haznedar, haklı olarak Nali'yi Irak kılasik Kürt edebiyatının ünlülerinden biri olarak kabul ediyorlar.

Nali'nin divanı, Kürt yazarlarından Meryavani tarafından 1931 yılında Bağdat'ta yayınlandı.

Sömürgeci, ırkçı Türk yöneticileri, herşeye sahip çıkıp Türk gösterme politikasının bir sonucu olarak Türkiye'de okutulan edebiyat kitaplarının "divan edebiyatı" bölümünde Nali'yi bir Türk şairi olarak tanııyorlar.

Hacı Kadır-i Koyi (1815-1898)

Ünlü Kürt ozanlarından biri olan H.Kadur-i Koyi, Qoreqerajdağ'a bağlı Koyi yöresinde 1815 yılında doğmuş. Küçük yaşta babasını kaybeden Koyi, o yöredeki varlıklı kişilerin yardımıyla okumasına devam edebilmiştir. Ünlü Kürt ozanı Kadır-i Koyi, öğrencilik dönemini bitirdikten sonra, Kürdistan'ın birçok yöresini dolaşmış; bir ara İstanbul'a gelmiş. O dönemlerde İstanbul'da bulunan Kürt yurtseverlerden önemli şahsiyetlerle tanışmış ve bir süre Bedirhan Paşa'nın oğluna ders vermiştir. Bu dönemde Koyi, Ahmedê Hani'nin ünlü Mem-û Zin adlı eserini okumuş ve onun etkisinde kalmıştır. Mem-û Zin'de dile getirilen Kürt yurtseverliği Koyi'nin şiir yazmasında bir ilham kaynağı olmuştur. Bu yüzden Koyi de hemen hemen yazdığı tüm şiirlerinde Kürt halkının sorunlarını, geri bırakılmışlığının nedenlerini ve başarıya ulaş-

manın şartlarını; Kürdistan'daki şeyh, ağa, bey gibi egemenlerin durumunu dile getirmiştir. H.K Koyi bir şiirinde "tembelliğin, ibadet için gece gündüz tekkelere kapanmanın Kürt halkına ekonomik yıkımdan, ona-buna köle olmaktan başka bir fayda sağlamadığını" anlatıyor. Koyi, bu şiirin bir bölümünde de şöyle diyor: "eğer ibadetle, yalvarmakla zengin olunsaydı, bütün zamanını tesbih çekip zikretmekle geçiren dervişlerin varlıklı olmaları gerekirdi."

Koyi'nin divanı, Kürt halkının bağımsızlığını kazanmasını, istiladan kurtulmasını ve vatanın birliğini teşvik eden şiirleriyle doludur. Koyi, şiirlerini Kürtçe'nin sorani lehçesiyle yazmıştır. Kendisi 1898 yılında ölmüştür.

Piremêr(d) (1868-1950)

Ünlü Kürt edebiyatçı,yazar ve ozanlardan biri olan Piremêrd'in asıl adı Teyfik'tir ve 1868'de Süleymaniye'de doğmuştur. Yedi yaşından itibaren öğrenime başlayan Piremêrd,gerek feçilik (öğrencilik) döneminde ve gerekse öğrenimini bitirdikten sonra, diğer birçok Kürt yazar ve şairi gibi Güney Kürdistan'ın birçok yöresini dolaşmıştır. 1882 yılında Süleymaniye'de nüfus memurluğu yapan Piremêrd, 1886 yılında da şehir merkez mahkemesinde başkatiplik görevinde bulunmuştur.1895'te Kerbela'da savcı kaptı yardımcılığı da yapan Piremêrd, 1889'da İstanbul'a gelip oradan Hicaza gidiyor ve bir süre sonra tekrar İstanbul'a dönüyor.Piremêrd'in Farsçayı iyi bildiğini öğrenen o dönemin İstanbul hükümeti,1891'de kendisini halk meclisi üyeliğine seçiyor ve O'nu Beylik rütbesiyle taltif ediyor.

İstanbul'da da hukuk fakültesini okuyan Piremêrd, bir Türk kızıyla evlenip avukat olarak çalışmaya başlıyor. Diğer taraftan da gazete ve dergi yayınlama işleriyle uğraşp yazı yazmaya başlıyor.

İstanbul'da Şeyh Abdulkadir önderliğinde 1907'de kurulan bir Kürt derneğine üye olan Piremêrd, dernek çalışmalarına aktif olarak katılıyor ve Kürtlerle ilgili değişik konularda birtakım faaliyetler gösteriyor.

1909 yılında Çolemerg (hakkari) kaymakamlığına atanan Piremêrd, 1918 yılında da Amasya Mutassarıflığına tain ediliyor. Daha sonraları, karısını ve iki erkek çocuğunu Türkiye'de bırakıp Süleymaniye'ye dö-

nüyor. O dönemlerde Süleymaniye'de Hüseyin Nizam yönetiminde "Jin" gazetesi yayınlanıyordu. Hüseyin Nizam, gazete redaktörlüğünü Piremêrd'e devrediyor. H.Nizam'ın 1934'te ölmesiyle gzaete sahipliğini de Piremêrd üstleniyor. Piremêrd 1950 yılında vefat edinceye kadar "Jin" gazetesini çıkarmakla uğraşiyor.

Piremêrd,hem nesir yazılarında ve hem de şiirlerinde sade, anlaşılır ve duru bir kürtçeyi kullanmıştır. Her konuda halkına karşı önemli görevler yerine getiren şair Piremêrd hakkında Mehmed Resul Hawar, 1961 yılında Bağdat'ta yazdığı "Piremêrdê Nemır" (Ölümsüz Piremêrd) adlı yapıtında haklı olarak şunları söylüyor: "...ki O'nun yazdıkları, yazılarının önemliliği ve özü itibarıyla, O'nun ismi, Tolstoy'un, Viktor Hugo ve Tagor'un yanında yazılmalı ve birlikte anılmalıdır..." Büyük düşünürün yazılarında Kürt halkının problemleri, Kürdistan'ın kurtuluşu için verilen bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi, Kürt halkıyla Arap ve diğer halkların dostluk ve dayanışmaları ve daha birçok konuları görmek mümkündür.

HEJAR

1946 Mahabat Kürt Halk Cumhuriyetinin özgürlük ortamında yetişen önemli sima lardan biri olan Hejar, 1902'de Mahabat'ta doğmuş. Hejar'ın gerçek ismi, Ebdurrahman Şerefqendi' dir. Hejar, Mahabat Kürt Cumhuriyetinin kuruluş döneminde şiir yazmaya başladı. Aynı dönemde Babasını ve annesini kaybetmiş ve kardeş ve yakın akrabalar çevresinden yoksun oluşu şairi birhayli etkilemiş ve bu nedenle sefalet ve perişanlık anlamına gelen hejar ismini kullanmaya başlamış. Yine aynı dönemlerde sefalet ve perişanlığın yalnız kendisine ait olmadığını; Kürt halkının genel olarak perişan ve sefil olduğunu görüp kavrayarak çoğu zaman kendisini "Hejar Kurdê hejar" (sefil Kürdün sefili) olarak adlandırmıştır.

Şair Hejar, Mahabat'ta ilk şiir kitabı olan "Alekoke"yi Mahabat'ı bilim adamlarının yardımıyla yayınlıyor. O'nun bu ilk kitabının yayınlanmasyla birlikte ünü her tarafa yayılıyor ve O'nu duyan her Kürd, Hejar'ın Kürt ulusunun bağımsızlık mücadelesinin gerçek bir şairi olduğunu kabulleniyordu. Ki O, şiirlerinde Kürt halkının dertlerini, gerçek durumunu en güzel bir şekilde dile getiriyor ve halkının bu durumdan kurtulması

için gerekli olan yolu da gösteriyor-
du. Kısaca O, şiirlerinde halkının
gerçek sesi olmaya çalışmıştır.

Mahabat Kürt Halk Cumhuriyeti'nin
İran devleti tarafından yıkılmasın-
dan sonra, Hejar da bazı Kürt yurt-
severleriyle birlikte Mahabat'ı ter-
kediyor; Sovyetler birliğine giderek
birkaç yıl orada kalıyor.

Hejar, akciğer hastalığına yakalan-
dığından, Sovyetler birliğinde kal-
dığı süre içinde iki-üç hastane ve se-
natoryumlarda tedavi olup iyileşti.
Mahabat Kürt Halk Cumhuriyeti'nin
yıkılmasından sonra Sovyetler
birliğine sığınan M.Mustafa Barzani
ve arkadaşlarıyla da ilişki halinde
olan Hejar, Barzani'lerin Irak'a geri
dönmeleriyle birlikte Hejar da on-
larla Irak'a döndü. Irak'ta Kürt ha-
reketiyle birlikte çalışan Hejar, Kürt
aydınlarının da yardımıyla Mem û
Zin'i Mukri Kürtçesiyle yayınladı.
Belirli bir dönem geçtikten sonra o,
şiirlerini "Bo Kurdistan" (Kürdistan
için) adı altında yayınladı. 1961'de
Irak'ta patlak veren Kürt Ulusal ha-
reketiyle birlikte tavır alıp peşmer-
gelerle dağa çıkan Hejar, mağara-
larda sömürgeci Irak devletinin
tank, top, pompa saldırıları altında
iki-üç sene çalışarak Bitlis'li Şeref-
an'ın "Küt Tarihi" kitabını Kürtçenin
Sorani lehçesiyle hazırlayıp yayınladı.
Güney Kürdistan'daki Ulusal
Hareketin 1975 yenilgisine kadar
yürüttüğü mücadelede yer alan He-
jar, sadece sıradan yurtsever bir şair
değil; aynı zamanda o, devrimci sa-
vaşkan bir şair özelliğini ve halkın
beğenisini de kazanıyordu. Savaşın
devam ettiği süre içinde üçüncü di-
vanını da yayınlayan Hejar, bu di-
vanın önsözünde, kendisinin "Kürdi-
stan'a aşk" olduğunu, Kürt halkına
çağrıda bulunarak herkesin Kürt ve
Kürdistan için çalışmasının gerekli-
liğini vurguluyor ve Kürdistan'ın
kurtuluşuna karşı olan herkese karşı
kendisinin savaşa çağını belirtiyor.
Yine bu önsözde kendisi, Kürt kom-
ünistlerine çağrı yaparak, öncelikle
Kürdistan'ın bağımsızlığı ve özgür-
lüğünün gerekliliğini vurguluyor;
"Türk, Tacik ve Arap sofralarında
yemek yiyenlere de, misafirlerine ye-
mek vermemelerini" tembihliyor ve
komşu uluslarla da dostluk ve daya-
nışmanın kurulmasını zorunlu görü-
yor.

1975 Güney Kürdistan Ulusal Hare-
keti'nin yenilgisinden sonra Barza-
niler ve bir kısım peşmergeler İran'a
geçiyorlar; daha sonraları İran'da
kimin yardımıyla yapıldığı bilinmey-
en Hejar'ın "Kürdistan için" kitabı

(Divanı'nın üçüncü baskısı da yay-
ınlanıyor. Divanının bu baskısında
tüm şiirlerinin yanısıra, Hejar'ın
yazdığı anı, hikaye vs. yazıları da yer
alıyor...

7-DİLDAR: 1918-1948

Dildar, 1918 yılında Koysincan'da
doğmuş. Ortaokulu Hewlêr'de biti-
ren Dildar, daha sonraları Bağdat
Hukuk Fakültesini bitirmiştir. Gü-
ney Kürdistan'daki Kürt edebiyatçı-
ları ve bilimcilerinin belirttiklerine
göre şair Dildar, Avrupa ve doğu ül-
kelerinin tarihleriyle ilgilenmiş, ör-
neğin; Fransa, Hindistan, Türkiye,
Arap ülkeleri ve Kürt halkının kül-
tür ve tarihleriyle ilgili hayli kitap
okumuştur.

Şüphesiz ki şair dildar'ın en fazla il-
gilendiği sorunlar, Kürt halkının ya-
şamı, sahip olduğu problemler ve
Kürdistan'ın içinde bulunduğu du-
rum olmuştur. Bu yüzden yazdığı
tüm şiirlerinde Dildar, Kürtlerin
problemlerini, Kürt halkının yaşamı
ve Kürdistan'ın durumunu dile getiri-
miştir. Dildar, yazdığı bazı şiirlerin,
örneğin; "Kürdistan", "Ey Rağip"
gibi bazı şiirleri gençlik arasında dil-
den dile dolaşmış, marş ve türkü şe-
klinde söylenegelmiştir. Şunu da be-
lirtmek gerekir ki ünlü şairin yazdığı
"Ey Rağip" şiiri, Kürtler arasında
"Kürtlerin İstiklal Marşı" olarak bil-
iniyor ve her yerde okunuyor.

8-OSMAN SEBRİ: 1905-

Yaşamını bağımsız ve özgür Kürdi-
stan kurtuluş mücadelesine adanmış
olan ünlü şairlerden biri de şüphesiz
ki Osman sebrî'dir. Osman Se-
bri, 1905 yılında Küzey kürdistan'da
Narince'de dünyaya gelmiş. 1915 yı-
lında babasını kaybeden Osman se-
bri, amcası Şükrü'nün yanında ya-
şamaya başlıyor ve amcasının yardı-
mıyla 1922'de "Rüştiye" okulunu bi-
tiriyor. Osman Sebrî'nin amcaları
Şükrü ve Nuri, Şeyh Sait'le birlikte
olduklarından ötürü 1925'de Diyar-
bakır'da sömürgeci TC'ce asılıyor-
lar. Şeyh Sait hareketinde yirmi ya-
şlarında kendi yaşıtı olan diğer yurt-
sever Kürt gençleriyle birlikte illegal
olarak Kürt sorunuyla ilgili çalışma-
lara girer; Şeyh Sait'in önderlik et-
tiği Kürdistan Kurtuluş mücadelesi-
ni destekler. Şeyh Sait Hareketi'nin
yenilgisinden sonra kendisi de tutu-
klanır ve 1928 yılına kadar cezaevin-
de kalır. 1929 yılında bir kez daha
yakalanır ve Malatya'daki askeri
mahkemeye sevk edilir. Daha sonra
kaçmayı başaran Osman Sebrî,
24.11.1929'da Türkiye'den kaçır,

Suriye'ye geçer ve oraya yerleşir.
Suriye'de devrimci-yurtsever çalış-
malarını yürüten Osman sebrî, Su-
riye'de Kürtlerin yerleşik olarak bu-
lundukları tüm bölgeleri dolaşır;
Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücade-
lesi fikirlerini halka anlatır, Küzey
Kürdistan'daki mücadeleyi ve sö-
mürgeci Türk devletinin yaptıkları
barbarlıkları halka kavratmaya uğ-
raşır ve halkı mücadele saflarına ka-
zanmaya çalışır.

Şeyh Sait Hareketi'nin özgürlük ha-
muruyla yoğrulmuş Osman Sebrî,
(Halk arasında O'na 'APO' (Amca)
derler), Suriye'deki bu çalışmaların-
dan ötürü bu sefer Suriye hüküme-
tince tutuklanır. Artık APO'nun ya-
şamında tutuklamalar, gözaltına
alınmalar, normal günlük yaşamın
bir parçası haline geliyordu. O'nun
bu durumuyla ilgili Hemreş Reşo,
Osman Sebrî'nin bazı şiirlerini bir
araya getirerek 1976 yılında "APO"
adlı bir kitapta yayınlamaya önsöz-
ünde şöyle diyor: "Osman Sebrî 12
kez tutuklanmış, bazan evinden ve
ülkesinden sürgün edilmiş, 5 sefer
Suriye polisince gözaltına alınmış."
Nuredin Zaza ve hemreş Reşo'nun
belittiklerine göre Osman Sebrî,
Kürtçe okuma yazmayı ünlü Kürtçe
Dilbilimcisi Celadet Bedirgan'ın ya-
nında öğrenmiştir. Yazım alanında
çok yönlü bir çalışma yürüten Os-
man Sebrî (APO); hikaye, anı, dil,
tarih, şiir vb. konularda birçok yazı-
lar yazmış, Kürt halkının derdine
derman olmaya çalışmıştır. Osman
Sebrî'nin yazdığı şiirlerle değişik
konulardaki yazılarının bir kısmı,
1932-1945 yılları arasında Celadet
Ali Bedirhan ve Kamuran Bedirhan
kardeşlerin çıkardıkları Hawar, Ro-
nahi, Roja Nu gibi Kürtçe dergiler-
de çıkmıştır. Şiirlerinin bir kısmı da
Avrup'da çıkan Çiya dergisinde yayı-
nlanmıştır.

Şair. edebiyatçı, dilbilimcisi, tarihçi
ve savaşkan bir insan olan Osman
Sebrî, tüm yaşamını Kürt halkının
bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi-
ne adadı. O, şiirlerinde Kürdi-
stan'daki işbirlikçi şeyh, ağa vb.ler
ile ikiyüzlü, uşak ruhlı insanlara
karşı savaşmayı da sürekliliğe getir-
di; Kürdistan'ın kurtuluşunu, emek-
çi Kürt halkının, yoksul köylülerin
ve Kürdistan gençliğinin ellerinde
gördü. O'nun halkımıza hizmetleri
paha biçilmez değerdedir. (Bak.
Qonate Kurdo, "Tariğa Edebyeta
Kurdi" l-ll, Roja Nu Y. Stockholm).

Devam edecek

YAŞASIN 1 MAYIS

TÜRKİYE'DE VE AVRUPA'DA 1 MAYIS KUTLAMALARI

İşçi sınıfının birlik-dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs, günümüz dünyasında, tüm ülkelerde şenliklere dönüştürülerek kutlanırken; Türkiye'de faşist yönetim tarafından kutlamalar engellendi ve 1 Mayıs yine kana bulandı. 1977 1 Mayıs'ında 46 kişiyi katleden faşist güçler, 89 1 Mayıs'ında da kitleyi taradılar. Hazırlığı önceden yapılan katliam programını uygulamaya koydular ve işçi sınıfının yiğit savaşçısı M.Ali Dalcı'yı şehit ettiler. Türkiye ve Kürdistan işçi sınıfı ve emekçileri 1 Mayıs şehitlerini unutmadı; yiğit savaşçı M.Ali Dalcı'yı da unutmayacak ve kendi savaşımında yaşatacak- tır.

Faşist iktidar'ın, Mart ayında yapılan yerel seçimlerinden ağır bir yenilgi alması; Mart-Nisan aylarında dalga dalga gelişen işçi eylemleri ve ardından, işçi sınıfı ve emekçilerin 1 Mayıs'ı kutlamadaki kararlılığı burjuvaziyi çıldırtıyordu. Gelişen muhalefeti sindirmek, işçi sınıfına göz dağı vermek amacıyla burjuvazi katliama hazırlandı. Bu hazırlığı, İstanbul Emniyet müdürü Hamdi Ardali "Normal vatandaş 1 Mayıs günü taksim ve Mecidiyeköy civarından geçmesin" diyerek dile getiriyordu.

Kanlı eylemden sonra M.Ali dalcı'nın cenaze töreninde de burjuvazinin salyaly beslemeleri saldırılarını sürdürdüler. Olayları belgelemeye çalışan basın mensuplarına ulu-orta dayak attılar. Tüm saldırılar geniş emekçi yığınlarının göğüsledi, olaylar işçi, öğrenci ve aydın kesimlerle değişik biçimlerde protesto edildi, ediliyor.

Bu gelişmeler karşısında Çankaya'yı işgal eden faşist Evren, "Güvenlik kuvvetlerinin de zaman zaman tepesi atar" diyerek; Özal, "polis başka ülkelerde de adam dövüyor" diyerek; ANAP başkan yardımcısı Galip Erdemir ise, "Fatih sultan Mehmet de 'nizamı alem için kardeş kanı vaciptir' demişti" diyerek kanlı saldırıları açıkça onayladıklarını belirttiler.

Kana bulanan 1 Mayıs'ta; 5000'i aşkın insan 1 Mayıs alanına doğru yürürken; bu eyleme katılamayan yüzbinlerce işçi ve emeçi de, işyerlerinde işi durdurarak, toplu viziteye çıkarak değişik biçimlerde 1 Mayıs kutlamalarına katıldılar.

Köln'de 1 Mayıs

Bu yıl Köln'deki 1 Mayıs kutlama töreni diğer yıllara nazaran daha bir kalabalık ve coşkuluydu. Saat 9.15te DGB (Alman işçi sendikaları birliği) binası önünden toplanan kitle yürüyüşe geçti. 5000 kişinin katıldığı yürüyüş Miting alanı olan Altemark'a kadar sürdü. Sendika temsilcileri tarafından yapılan konuşmaların ardından değişik halklardan dans gurupları gösterilerde bulundular. Miting alanında bir bayram havası yaşıyordu.

Mitinge, Almanların yanısıra değişik uluslardan işçiler ve emekçiler katılmışlardı. Kalabalık gruptan biri de Kürdistanlı ve Türkiyeli emekçilerdi. Bizler de Heviya Gel taraftarları olarak Mitinge kendi flamlalarımızla katıldık. Miting alanında yayın sergisi açtık, meşrubat satarak maddi gelir sağladık. Özellikle yayın sergimiz büyük ilgi gördü. Sergimize gelen yurtsever insanları örgütümüzün çalışmalarını hakkında bilgilendirdik, sorularını cevapladık, yeni yeni insanlarla bu vesile ile tanışmış olduk.

1 Mayıs kutlama programı coşku ve sevinç içinde sürerken, mikrofonlardan yapılan bir duyuru kitleyi hüzüne boğdu, onların faşizme olan kınıni ve nefretini bir kat daha arttırdı. Almanca ve Türkçe yapılan duyuru, İstanbulda 1 Mayıs'ın kana bulandığı haberini veriyordu. Bir anda tüm alan "kahrolsun faşizm" sloganlarıyla inledi. Faşist Türk iktidarı konuşmalarda lanetlendi.

Akşam saatlerinde Alman televizyonları tüm dünyadan 1 Mayıs şenliklerini televizyon ekranlarına getirirken, rengarek çiçekler, bayraklar ve flamlalarla süslü 1 Mayıs kutlamaları ardından İstanbul'daki, eli kanlı,

joplu, silahlı polislerin saldırısını ve bu zulme göğüs geren emekçi halklarımızı ve başından vurulmuş kanlılar içinde upuzun yatan M.Ali Dalcı'yı da gösteriyordu. Sömürgeci faşist barbalık bir kez daha tüm dünyaca açık seçik görünüyordu.

Heviya Gel Muhabiri
Köln

DUİSBURG

Biz heviya gel taraftarları olarak, 1989 1 Mayıs'ına Duisburg'da "Bji Yek Gulan-TSK-ORK" pankartıyla katıldık. 1 Mayıs yürüyüşünün başlangıcı olan Polman alanında TSK Avrupa Komitesinin hazırladığı 1 Mayıs bildirisini yaygın bir şekilde dağıttık. Yayın organımız Heviya Gel ve Dengê Welat'ı sattık. Yürüyüşte Türkiyeli örgütlerin bazılarıyla aynı korteji paylaştık. Örgütler kendi flamlarını açarak kortejde saptanan yerlerini aldılar. Polman pazarından başlayan yürüyüş, Hamborn alanına kadar sürdü. Bu alanda DGB temsilcisi ve değişik konuşmacıların yaptıkları konuşmalar ardından halk dansları gösterileriyle kutlama töreni sürdü.

Biz, değişik türkiyeli örgütlerle birlikte önceden kararlaştırdığımız şekilde, Türkiyeli ve Kürdistanlı işçilerin yoğun olarak ikamet ettikleri bir semtte ikinci bir kutlama törenine katılmak üzere bu alandan ayrıldık. Bu semtteki yürüyüşümüz de başarılı geçti. Yürüyüş sonunda her katılımcı örgüt 5 dakikalık konuşma hakkını kullandı. Biz de TSK olarak 1 Mayıs'ı genel ve özelden değerlendirdik. Ülkemizin içinde bulunduğu koşullara değindik. Konuşmamız ilgiyle dinlendi.

1 Mayıs ön çalışmalarında örgütümüze maddi gelir sağlamak için 1

Mayıs karanfilleri yapıp dağıttık ve bağış topladık. Toplanan 1350 D.M'yi arkadaşlara teslim ettik.

Heviya Gel muhabiri
Duisburg

İSVİÇRE

İşçi sınıfının birlik-dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs, İsviçre'nin Zürih kentinde de kitlesel olarak kutlandı. Heviya Gel dayanışma komitesi olarak, taraftarlarımızla İsviçre işçi sınıfı ve yabancı işçilerin katıldığı bu kutlamalara aktif olarak katıldık. Kürdistan halkının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini kamuoyunda duyarlı kılmak ve hareketimiz TSK'nin idolojik-politik hattını ve Kürdistan mücadelesindeki yerini geniş çevrelere duyurmak için çalışmalarımızı yürüttük.

Hareketimizin de içinde yer aldığı 1 Mayıs kutlama komitesi bu yıl ana parola olarak Namibya halkının bağımsızlık mücadelesini konu almıştı. Kürdistan halkının mücadelesinin desteklenmesi ve politik tutuklularla dayanışma da temel konular arasındaydı.

29 Nisan günü Türkiye ve Kürdistan halklarıyla dayanışma günü olarak programlaştırıldı. 30 Nisan'da İsviçre'nin barış ve silahsızlanma konusundaki tavrı ve tutumu tartışılarak işlendi. 1 Mayıs günü de yürüyüş ve miting yapıldı. Mitingden sonra da değişik halkların folklor ve dansları sergilendi. Bu 3 günlük süre içinde hareketimizin taraftarları aktif olarak çalışmalara katıldılar. Halkımızın haklı mücadelesini propağandalarına konu ettiler. Bu çalışmalarda ve festivalde yaptığımız yemek satışıyla toplam 3100 İsviçre frankı gelir elde ettik. Bu geliri hareketimize teslim ettik.

1 Mayıs hazırlıkları sürecinde 29 Nisan'da yapılan dayanışma gecesinde Heviya Gel, ERNK ve Kıvılcım taraftarları olarak bize tanınan 2 saatlik bir süreyi ortaklaşa değerlendirmek için anlaştık. Bizler yarım saat-

lik bir pandomin hazırladık ve Kürdistanın parçalanmışlığını ve mücadelesini konu olarak işledik. Ayrıca bir müzik grubu ve ortak bir konuşma metni hazırlamayı planladık. Ancak ERNK taraftarının bu ortak

eylemde ERNK adına konuşma yapmak istemesi tarafımızdan red edildi. İsterlerse gece tertip komitesinden ayrıca konuşma hakkı alabileceklerini ama ortak yaptığımız bu eylemde ortak metnin okunması gerektiğini bildirdik. ERNK'nun bu önerisi tarafımızdan kabul görmeyince, ortak yaptığımız ikinci toplantıda ERNK adına toplantıya katılan arkadaş, kendi sorumlularının TSK ile ortak imza atmayacaklarına dair kararlarının olduğunu bildirdi. Biz yeni duyduğumuz bu kararın gerekçesini sorduysak da bize aydınlatıcı bilgi verilmedi. (bunun ERNK'nin merkezi kararı mı, yoksa burdaki arkadaşlarımızın kendi kararı mı? olduğu konusunda hala aydınlanmamış değiliz) Kuşkusuz bu bildirimden sonra ortak iş yapmamızın zemini kalmamıştı. Bu nedenle eymem birliğinden çekilerek kendi başımıza faaliyetlerimizi sürdürdük.

Heviya Gel Muhabiri
İsviçre

NORVEÇ

Norveç'in Trondheim şehrindeki H.Gel taraftarları olarak işçi sınıfının birlik-dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayısı diğer yabancı

gruplar ve Norveç Komünist Partisiyle birlikte kutladık 1 Mayıs öncesi, 30 Nisan'da Norveç Komünist Partisi, Şili'li, Somali'li ve Kürdistan'lı ilerici-yurtseverleriyle birlikte bir dayanışma gecesi yapıldı. Gece çalışmalarında aktif yer aldık. Program, NKP adına bir konuşmacının yaptığı konuşmayla açıldı. Irak Kürdistan'ından bir arkadaş gitarıyla Kürt müziğinden parçalar sundu. Folklor ekibi Kürdistanın değişik yörelerinden oyunlar sergiledi. geceyi 450 civarında bir kitle ügıyla izledi. Ayrıca gece'de yemek satışı yapıldı ve geliri bu yıl şili'li tut destek olarak verildi. (Geçen yıl Kürdistan'a verildiği için bu yıl fazla direktici olmadık)

1 Mayıs günü bir grup arkadaşla birlikte 1 mayıs yürüyüşüne katıldık. Norveççe ve Kürtçe sloganlar haykurdık ve Kürtçe marşlar söyleyerek ilgi gördük.

Heviya Gel Muhabiri
Norveç

İSVEÇ

Geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da 1 Mayıs kutlamalarına İsveç Kürt federasyonunun bünyesinde katıldık. Federasyon VPK (Sol Komünist Pati)'nin tertiplemediği törene katılma kararı almış olmasına rağmen, Fedesyona bağlı derneklerin bazıları da Sosyal demokratların, Sendikalarla birlikte hazırladığı kutlama alanında 1 mayısa katılmayı kararlaştırmışlardı. Bu, özellikle son bir yılda İsveç sosyal demokratlarının Kürtlerle ilgili bazı manevralarından, kürdistanlı yurtseverlerin etkilendiğini gösteriyordu.

Bizler H.Gel taraftarları olarak Federasyon flaması altında VPK'nun tertiplemediği kutlama törenine katıldık. Yayın ve yemek standı açarak faaliyet yürüttük. Yemek standından 3000 kron maddi gelir elde ettik.

Heviya Gel Muhabiri
İsveç

Toplumsal devrimlerin temel nedeni

İnsanlık tarihi, toplumsal gelişme süreci içerisinde büyük devrimler yaşamıştır. Bu devrimler, bilim ve teknolojiye, dünya ve onun yasaları konusundaki düşüncelerimizde derin değişikliklere yol açmıştır. İnsan dehasının yarattığı büyük buluşlardan her biri üretime uygulandığında, üretici güçlerin gelişmesinde ileriye doğru yeni sıçramalar oluşturmuştur.

Yine toplumun gelişmesi için, dünyanın teellerini parçalayan, birçok toplumsal altüst oluşlar ve devrimler yaşanmıştır. Devrimler, eski çürümüş düzenin boyunduruğunu kırmakta, insanlara yardım ederek toplumsal gelişmeyi hızlandırmıştır. Bu anlamda Marks, devrimleri, tarihin lokomotifleri olarak değerlendirmişti.

Devrimler, toplumsal gelişme süreci içindeki dönüm noktalarıdır. Toplumsal yaşamın bazı lanlarında ortaya çıkabilirler. Örneğin; üretim alanındaki sanayi devrimi gibi ya da bilim ve teknik alandaki bilimsel teknik devrim gibi. Toplumun başlıca üretici gücünde -çalışan insanlarda- değişikliklere yol açan bilim ve teknolojiye devrimler ile toplumsal devrimler arasında olan derin bağlantıya karşın, bir ve aynı şeyler değildir. Bilim ve teknolojiye devrim ile toplumsal devrim arasındaki bağlantı, üretim güçleri ile üretim ilişkileri arasındaki karşılıklı etkileşimden ve bunları birbiriyle uyumlu duruma getirme zorunluluğundan kaynaklanıyor. Toplumsal devrimler, tarihsel gelişmenin nesnel bir zorunluluğudur. Bir toplum düzeninin (sosyo ekonomik yapısının) daha yüksek düzeydeki bir düzene yer değiştirmesidir. Bu dönüşüm veya yer değiştirmenin ekonomik temeli egemen üretim ilişkilerini, kurum ve egemen düşüncelerini hukuku vb. kapsar. Her devrimin tayin edici sorusu iktidar (egemenlik) sorunudur. Hangi sınıf, hangi sınıfsal amaçla politik egemenliği ele geçirmiştir ve kullanmaktadır?

Toplumsal devrimlerin asıl tayin edici etmenleri, üretim gücü ile üretim ilişkileri arasındaki diyalektik çelişkilerdir. Toplumun maddi üretim güçleri, gelişmelerinin belli bir aşamasında, mevcut üretim ilişkileriyle çelişkiye düşerler. Bu ilişkiler, üretim güçlerinin gelişim biçimi ol-

maktan çıkıp onların ayak bağları haline gelir. Üretim ilişkileri, çok uzun bir süre üretim güçlerinin gelişmesinin gerisinde kalamadılar. Ve onlarla çelişki içinde uzun zaman bulunamazlar. Çünkü bu koşullarda, toplumsal ilerleme söz konusu olmaz. Onların uyum içine girmeleri zorunludur. Ama bir üretim ilişkileri dizisinin yerini bir başkasının geçmesi için bir başına üretim güçlerinin gelişmesi yeterli değildir. Öyleyse eski üretim ilişkilerinin yerini bir yenisinin alması için, bu direnişin üstesinden gelebilecek bir toplumsal gücü de gerektirir. Karşıt sınıflardan oluşan sömürücü toplumlarda bir üretim ilişkisi dizisinin bir başkasının geçmesi ancak toplumsal devrimle mümkün olur.

Üretim sürecinin düzensiz geliştiği kölelik, feodalizm ve kapitalizmde üretici güçlerin gerisinde kalan üretim ilişkileri, keskin ve derin toplumsal çelişki ve çatışmalar, emekçi halkla sömürücüler arasında şiddetli bir sınıf savaşımını doğurur.

İnsanın insanı sömürmesine dayanan toplumlar iki doğrultuda gelişir. Yükselme ve iniş. Üretim güçlerinin üretim ilişkilerinin karakterine uygun düştüğü ilk gelişme döneminde toplum, yükselen bir doğrultuda gelişir. Ve daha sonra, üretim ilişkileri, üretici güçlerin ve toplumsal ilerlemenin gelişmesini frenleyen bir engel durumuna geldiğinde toplum inişe geçer. Bu eski toplumsal ilişkilerin parçalanmasına dek sürer. Toplumsal yaşamın eski biçimlerini ortadan kaldıran toplumsal bir devrim gelişir ve üretici güçlerin dahada gelişmesinin yolu açılır.

Ne var ki, geçmişteki devrimlerden hiç biri insanın insanı sömürmesine son vermedi. Yalnızca bir sömürü biçiminin yerine bir başkasını koydu. Köle sahibinin kamçısı yalnızca kendi toprağını serflere işleyen feodal beyin kırbağıyla yer değiştirmek üzere bir yana bırakıldı. Feodal beyin yerini ise, ücretli işçileri, işsizlik, açlık ve yoksulluk tehdidi altında çalışmaya zorlamasının daha ince yöntemlerini bulan kapitalist aldı.

Yalnızca sosyalist devrim insanın insanı sömürmesinin temelini, üretim araçlarının özel mülkiyetini ortadan kaldırır ve burada toplumsal mülkiyeti kurar. Böylece, üretici güçlerin toplumun ve onun her bir üyesi-

nin çıkarına uygun olarak, sınırsız ve sürekli bir biçimde gelişmesi için gerekli olan koşullar yaratılmış olur. Sosyalist üretim ilişkileri, üretici güçlerin gelişmesiyle, sürekli yetkinleştirmekte ve giderek tam anlamıyla geleceğin sınıfsız toplumunun üretim ilişkilerine dönüşmektedir. Bu ise, sınıfların olmadığı, toplumsal açıdan türdeş ve "hekestene yeteneğine göre, herkese gereksinimi kadar" ilkesiyle hareket eden bir toplumun ekonomik temelini oluşturacaktır.

EKONOMİK TEMEL VE ÜST YAPI

Toplumdaki üretim ilişkileri, her bir tarihsel gelişme aşamasında, toplumun ekonomik sistemi"ya da onun ekonomik temelini oluşturan belli bir sistem içinde var olur. Köleci toplumun, feodalizmin, kapitalizmin ve sosyalizmin temeli bu anlamda birbirinden ayrılarak ele alınır. Dolayısıyla, her toplumsal sistemin kendi ekonomik temeli vardır. Bu olmadan ne maddi değerleri üretmek mümkün olur ve ne de üretici güçler gelişebilir. Tüm üretim ilişkilerinin bir toplama olan ekonomik temel bir üst yapı biçiminde, tüm toplumsal ilişkileri belirler. Her ekonomik temelin; politik, hukuksal felsefesi, dinsel ve başka görüş ve düşünceleri, bunlara denk düşen örgüt ve kuruluşları (devlet, politik partiler ve kültürü) kapsayan bir üst yapısı vardır.

Ekonomik temelin oluşturduğu bu üst yapı, bu temeli güçlendirmeye, biçimlendirmeye çalışarak kendi başına etkin bir güç haline gelir. Günümüzde üst yapının etkin rolü özellikle belirgindir. Örneğin kapitalist ülkelerde, politik üst yapı gerici bir rol oynar; eski çürümüş burjuva ekonomik temeli ve tarihin mahkum ettiği sömürücü sınıfları korur. Bu ülkelerde üst yapı, toplumsal gelişmeyi yavaşlatma rolü oynar; dünya üzerinde hegemonyasını kurmaya çalışan büyük tekellerin bir aracı haline gelir. Sosyalist ülkelerde ise, üst yapı, ilerici bir rol oynar. Sosyalist üretimi hızlandırmaya, halkın refahını ve kültür seviyelerini yükseltmeye çalışır.

Üretimin en hareketli ve devrimci bir ögesi olan üretim güçleri, insan-

Devamı sayfa 15'te

GÖREV, HALKIMIZA DAYATILAN SAVAŞA KARŞI KOYMAKTIR!..

Civan Şer-Kürdistan

12 Eylül faşizmi, 80 öncesi faaliyet gösteren devrimci-yurtsever örgüt ve partileri acımasızca dağıttuktan sonra, benim gibi, o dönemde sadece devrimciliğin temel birtakım bilgilerini almış, devrimci mücadelede henüz bir filiz olan insanlar, faşizmin tüm baskılarını ve acısını 8 yıl boyunca bedenlerinde hissederek yaşadılar. Ben son 2-3 yıldan beri herhangi bir örgütle ilişkiye geçmek için uğraşıyordum. Bir arkadaş aracılığıyla Tevgera Sosyalist a Kurdistan ile ilişki sağladım. Bu ilişkilerimin gelişmesi sonucu 21-22 Aralık 1988 tarihinde sınırı geçeceğimiz söylendi. Bir gurup arkadaşla birlikte sınırı geçerken, yeterli sayıda silahımız olmadığı için, hem heyecan, hem de çaresizlik duygularıyla devrimci duygularım, içimde savaşıyordu. Bunu farkedebildim. Sınırdaki kadar yavaş yürüyorduk ki, nefes alış verişlerimizden başka birşey duymuyorduk. Hatta bir nöbetçiye 10 metre kadar yaklaştığımızı söylersem içinde olduğumuz sessizliği daha iyi tahmin etmiş olursunuz.

Hududu salimen geçtikten bir gün sonra örgütün (...) bürosuna geldik. Akşam saat 8-9 sıralarıydı. Kapıdan içeri girerken tam karşıda Kek Serdar'ın resmi çelenklerle süslünmüş olarak Kürdistan haritasının içinde duruyordu. O an içimden, gerçekten sömürgecilerle olan savaşta hiç gözünü kırpmadan hayatını veren yoldaşlarımızın anısını yaşatmak ve mücadeleyi bıraktıkları yerden alıp ilerletmek de bizim görevimizdir, diye düşündüm.

Daha sonra Lübnan sahasına inip Askeri ve Siyasi eğitime başladık. Eğitim kampı, bulunduğu bölge itibarı ile, dünyanın hiç bir okulunda öğrenilmesi mümkün olmayan, ancak devrimci mücadelenin pratiği içinde öğrenilecek olguların varlığı, bu sahadaki kadro yetersizliğini kapatacak düzeydeydi.

Yaklaşık 5 ay süreyle her konuda eğitildik. Eğitimimiz yeterli görüldüğünde, bu eğitimde öğrendiklerimizi gerçekleştirmek ve eksiklerimizi pratik mücadele içinde gidermek üzere, ülkede mevzilenmeye gideceğiz. Bu mücadelede, hiç şüphesiz ki, kayıplarımız olacaktır. Bu kayıplar hiç bir zaman bizi yıldırılmamalı;

aksine bizi mücadeleye sıkı bir şekilde bağlamalıdır.

Devrimciliği tarif edebilmek, basma kalıp cümleler kullanmadan onu tanımlamak gerçekten zordur. Devrimciliği şartların ve dönemin dayattığı zorluklar içinde doğru olarak kavramak gerek. Geniş anlamda ele alındığında, her toplumsal dönemde devrimci misyonu ayrı ayrı sınıflar yüklenmişler. Köleci toplumda temel çelişki kölelerle köle sahipleri arasındayken Feodal toprak sahipleri de devrimci misyon yüklenmiş. Feodal toplumda, Burjuvazi feodalilere karşı mücadelede devrimci bir rol oynamış. Ama kendi düzenini kurduktan sonra da bu niteliğini kaybederek Kapitalist toplumda Proletaryanın baş düşmanı durumuna gelmiştir. Sınıfların devrimci mücadeledeki yeri ve rolü bu şekilde değişmiştir. Bu durum, toplumların değişimiyle sınıfların yeni toplumdaki yerine bağlı olan doğal değişimdir. Birde aynı toplum yapısı içinde zamana uygun olarak değişen devrimci anlayışlar vardır. Devrimci mücadelenin kabark olduğu, devrimciliğin moda olduğu ve nisbeten işlerin kolay yürütüldüğü dönemlerde bu saflarda yer alanlar da çoğalır. Bunlardan belli bir kesimi devrimci mücadelenin kızıştığı dönemlerde safları terk ederler. Karşı devrimci duruma düşenler olur. Sağa sola savrulanlar olur. Bunlar da, zamana ve şartlara göre olan değişimlerdir. Bugün Türkiye ve Kürdistan'da en "sol"dan en sağa savrulan

hareketler olduğu gibi karşı devrimci saflarda yer alan bireyler de oldu. Bu karşı devrimci saflara karşı yürütülecek mücadele bellidir. Bunlar üzerine fazla laf söylemek gerekmiyor. Ancak 80 öncesi kitleleri örgütleyip onlara belirli hedefler sunan devrimci-yurtsever örgütlere söylenecek çok şey var. Dün örgütleyip yönlendirdiklerinizi 80 sonrası, faşizmin pençesine terk edip Avrupa metropollerinde üstlenmekle yaptıklarınızın ulusal kurtuluş mücadelesindeki adı nedir? Sömürgecilerin, Kürdistan'ı bizlere gümüş tepside sunmayacağını bildiğiniz halde, 80 sonrası, yeni döneme uygun örgütlenmeler yaratmadığınızın temel nedeni ne olabilir? Bunun açık tabiri mücadeleden ürkmek değil midir?

Şu bir gerçektir ki, 80 sonrası Orta-doğu dünyanın en sıcak bölgelerinden biri oldu. Gerek İran-Irak savaşı, gerek Kürdistan'da verilen ulusal kurtuluş mücadelesi ve gerekse Filistin kurtuluş mücadelesi ve Lübnan'daki sınıfsal çelişkilerin derinleşmesi, statükoları zorluyor. Devrimci güçler Emperyalizmin bu zayıf halkasını koparmak yolunda küçümsemeyecek mevziler kazandılar. Önümüzde duran görev Kürdistanı kurtarmaksa, bu olanaklardan yararlanarak Kürdistan'daki düşman saldırılarına müdahaleci olmak varken, mücadeleyi başka alanlara kaydırmak, daha "kolay" mücadele yolları aramak yılgınlık göstermekten başka birşey değildir. Ülkemiz Kürdistan kan ve barut kokarken bu sa-

devami sayfa 15'te

ÇÎROKA HESPÊ Û KERÊ

Kerêk dizirîya
 Li baxdad ê
 Hespek dihêşîya
 Li Tehran ê
 Qertalan def lêdixist
 Qirikan çepik hevdxist
 Destyarê hespê û kerê
 Berx serjêkirin
 Mi bi xem digirîyan
 Kuçikê hestîkoj dikenîyan
 Ber nigê
 Hespan û keran
 Gul diçilmisîyan
 Bûlbûl direvîyan
 Hemû gogercînê cîhanê
 Eciz bûn bi dengê kerê
 Baxdadê
 Û hespa Tehranê
 Gogercînan gazî kirin
 Ji gelen ra
 Digotin îsyân bikin
 Ji hemû hesp û keran ra!

Xof û tirs
 Ket dilê hûrça mêrxûr
 Hûrçê bi hefsarê
 Hespa Tehranê girt
 Bir cem kerê Baxdadê
 Meymûn bûn şosman
 Rovîyan mar birin
 Mehîn ji kerê ra
 Hemil ma

Ev heşt sal e
 Zirandin û hêşîyên wan
 Hat birinê li cîhan
 Lê xweş tê zanîn
 Ji dolê hespê û kerê ra
 Bê bawer in gogercîn.

N. PÔLAXOR

LI HELEPÇE BOMBÊ DIBARIN

Tariye şev û roj û mij e
 Ketîye welatê me ew enîbeş
 Li bajarê Halepçê kîmyasal ar dadan
 Xortên simbêlbadan, zar û zîç li hev badan

Hemû cîhan deng nakî, ji ber vî tayê
 Kanî sazûmana we, çîr bû demokrasi li ku ra?
 Li çar hêlan dizanin berxwedana Kurdan
 Nûha destê xwe didin, serê xwe fahm dikin

Bine ji me ra pirsê netewî, şer dom dike
 Welatê Rojhilat maye li bin destan
 Xwestina me welatê bi gul û sosin
 Dîjmîn naxwaze azadiya Kurdan bi rastî

Bi dar xistin kalên me li Kocgirê, Dêrsimê
 Nûha dikûjin pîr û pîr, ew daketin bîrê kûr
 Davêjin bombe, ser gund û bajarên
 Azadiya me xûya bû, li pozê bûharê

baş tarafı sayfa 3'te

bu eksiliğin giderilmesi gerekir. Bazı bölgelerden arkadaşlar aktif faaliyet içindeler, çok sayıda eylem örgütlüyorlar, hareketimize maddi katkılar sağlamak amacıyla örnek olabilecek girişimlerde bulunuyorlar. Biz bunları sözlü olarak duyuyor ve bilgileniyoruz. Ancak, yazılı olarak bildirmedikleri için, bir faaliyet haberi olarak veremiyoruz. Örneğin; Danimarka birimi 1 Mayıs eylemlerine aktif olarak katıldı; H.Gel pullarını dağıtarak bağış topladı ve yemek satışı yaptı. Yine Mayıs ayı içinde bir festivale katılarak yürüttüğü bu aktiviteler sonucu elde ettiği 40.000 kron (10 bin Mark) geliri harekete teslim etti. Ama bu ey-

lemlerin yazılı dökümanı H.gele yol lanmadı. Yine F.Almanya'nın Bremen şehrinde 1 Mayıs eylemlerine aktif olarak arkadaşlar katılmış, yayın ve yemek satışı yapılmış; Frakfurt, Stuttgart, Regensburg aynı şekilde 1 Mayıs faaliyetlerine katılmış, ama bu konuda yazılı ve resimli bir haber verememiştir.

Ayrıca bunlara, her ülkede, o ülkenin dilini bilen ve belli haberlerin çevrisini yapıp yayına yollayabilecek nitelikte arkadaşlar olmasına rağmen, bu konuda da gerekli desteği görmediğimizi eklemek gerek. Özellikle Kürdistan sorununun güncelliğini koruduğu bu dönemde, bu tür haberlerle kitleleri bilgilendirmek,

kimlerin Kürt halkı hakkında ne düşündüğü konusunda aydınlatıcı bilgiler vermek önemlidir.

Özcesi; kitle yayın organı kolektif bir emeğe ve kitlelerin desteğine muhtaçtır. H.gel'in de gelişim, güçlenmesi bunun en iyi bir şekilde organize edilmesine bağlıdır. Bu nedenle bizler, yayınımla iletişimi arttırdığımız ve eksikliklerimizi giderdiğimiz ölçüde kitlelere daha iyi bir Heviya gel sunabileceğiz; ve bunu başarmamız mümkündür.

-Daha iyi bir Heviya Gel için, tüm muhabir, taraftar ve okuyucularımızı göreve çağırıyoruz.

Heviya Gel Redaksiyonu

EĞİTİM SAYFASININ DEVAMI

Baştarafı sayfa 12'de

lar arasındaki üretim ilişkilerinde ve toplumun ekonomik yapısında gelişmelere uygun değişikliklere yol açar. Buna uygun olarak, temeldeki değişikliklerde, üst yapıda kendilerine denk düşen değişiklikler meydana getirirler. Belli bir temelden kaynaklanan üst yapı da bu temeli güçlendirmeye çalışır, böylece üretici güçlerin gelişimi üzerinde karşı yönde bir etki yapar. Bu gelişmeyi yavaşlatır ya da hızlandırır.

Sonuç olarak;

Temel, üst yapının varlığı ve dayanağıdır. Onu oluşturur ve içeriğini belirler. Örneğin, kapitalist toplumda, sermaye ile emek arasındaki ilişki, politik alanda, burjuvazi ile proletarya arasındaki uzlaşmaz sınıf karşıtlığında, burjuva ve sosyalist ideoloji arasındaki karşıtlıkta vs. ifadesini bulur.

temel, üst yapı ile olan ilişkide belirleyici rol oynar. temel yapıdaki değişimler, üst yapıda da kaçınılmaz olarak değişimlere yol açar.

Temel yapıdaki her niteliksel devrimci dönüşüm, kaçınılmaz olarak üst yapının tümü ile değişmesine yol

açar. Ancak üst yapı, temel yapı karşısında görecel bir özerkliğe sahiptir. Üst yapının bu nisbi özerkliği, üst yapının karşılıklı etkileşim içindeki öğelerinden, (örneğin; politika, ahlak, felsefe vb. etkileşiminden) ileri gelir. Ve bundan doğan sonuçlar geri götürülemezler. Ayrıca çeşitli üst yapı oluşumlarının tarihi süreklilik, yeni fikirlerin mevcut düşünce birikimine bağlanması, fikirlerin veya kurumların, temelin teğışmesinden önce değişebilmeleri

ya da daha sonra ve ağır değişimleri üst yapının nisbi bağımsızlığının belirtirleridir.

Üst yapı, mevcut temelin korunmasına, sağlamlaştırılmasına ve geliştirilmesine yardımcı olur. Toplumsal bir bilim olarak Ekonomik Politik, üretim ilişkilerini, üretici güçlerle ve üst yapıyla karmaşık etkileşimleri içinde inceler. Bu mekanizmayı anlamadan üretim ilişkilerinin, toplumun ekonomik temelinin gerçek niteliğini anlamak olanaksızdır.

PEŞMERGE GÜNLÜĞÜ'NÜN DEVAMI

Baştarafı sayfa 13'te

yaşa yerimizi alamıyorsak ve gerekli radikal müdahalelerde bulunamıyorsak, bize kendimizden başka devrimci diyen olmaz.

Hiç kuşku yok ki, bu zor günlerde ürkekliğini belirten, yalpalayan hareketlerin ve kişilerin gelecekte halkın karşısına çıkacak yürü olamayacak; çüksalar bile artık halkımız bunlara aldanmayacaktır. Ve yine hiç

kuşku yok ki, halkımız dönemin koşullarını iyi hesaplayan ve ona uygun mücadele yöntemleri belirleyen kararlı devrimcilerle birlikte zafere varacaktır.

Yoldaşlar! görev, halkımıza karşı yürütülen haksız savaşa karşı durmaktır. Görev uzun vadeli savaşa hazırlanmaktır. Şartlar ne kadar zor olursa olsun bu mümkündür. Kürdi-

stan'ın güzelim dağları, ormanları ve şehirleri düşman güçleri tarafından işgal edilmiş olabilir; ancak, Kürdistan'ın gerçek sahipleri işgalciler değil, bizleriz. Ayrıca, çilekeş ve fedakar halkımız var. Halkımızdan aldığımız güçle, dağlarımızı, ormanlarımızı ve şehirlerimizi işgalcilerin elinden kurtaracağız. Buna kimsenin kuşku olmasın.

LI HEMBER VALAKIRINA KURDISTANA BAŞÛR BÊ DENG NEMÎNIN !

Piştî qetliama li Helepçe ku dewleta Iraqê ya kolonyalist pêkanî; nuha bi rengeke nu li bajarê Qeledizê têt xwestin ku qetliameke nu pêk bê. Wek têt zanîn dewleta xwînmiya Iraqê, li hember geşbûn û pêştaçûyîna hêzên rizgarîxwazên netewî yên Kurdistanê Başûr, di navbeyna salên 1987-1988'an de li gelek herêmên Kurdistanê çekên kîmyawî bikar anî, bi hezaran Kurd şehîd ketin. Ev hovîtiya faşîstên Iraqê ya herî mezin, di Adara 88'an de li bajarê Helepçe pêk hat; ji ber çekên kîmyawî 5000 Kurd mirin. Piştî rawestandîna çerê Iraq û Iranê, dewleta kolonyalist-faşîst, hêzên xwe yên leşgerî birin Kurdistanê, bi hezaran gundên Kurdistanê wêran kirin; bi deh hezaran Kurdên sivîl ji neçarîyê dest ji cî-warên xwe berdan û derbasî Kurdistanê Tirkîyê û Iranê bûn. Piştî van bûyeran, dewleta xwînmiya Iraqê dest bi metodeke din kir: Li bajarê Qeledizê û derdora wê (wek Sengeser, Jurawa, Bestestên, Toesuran, Dulereq û hemû gundên hawirdor) di 24'ê Nisana 89'an de form li malan belav kirin da ku hemû malbatên Kurd van forman tije bikin, xwe amade bikin ku malên xwe ji wir barkin herin herêmên çolên Iraqê nav qampan. Lê malbatên Kurd, li hember van daxwazên hukûmatê nerazîbûna xwe şan dan û evaya protesto kirin. Li hember protestoya malbatên Kurd, hukûmeta faşîst, ordîya xwe şand ser wan, bi boldizeran xênîyên wan serûbino kirin. Malbatên Kurd, bê xênî li derman û dîsa protestoyên xwe berde-

wam kirin, hustûyên xwe ji vê polîtîkayê re xwar nekirin. Firehîya herêma Qeledizê ku hukûmat dixwaze vala bike, derdora 100 km² ye û nufûsa Kurdên li wir jî, ji 200 hezarî zêdetir e. Bê guman, pêkanîna vê polîtîka Seddamê faşîst, têt manaya qetliameke nu. Belam bajarê Qeledizê, di navbeyna sînorê Iraq û Iranê de ye, herêmeke gelek dewlemend e, xwedî cîyeke stratejîk e û qerekerê Kurdên li wir jî, hemû rizgarîxwaz in û ji mezinan ta piçûkan, mil didin doza şerê rizgarîya Kurdistanê. Bi karanîna polîtîka surgûnê (nefîkirinê), dewleta Iraqê dixwaze wan Kurdan di nav kampên xwe de bide helandin, wan ji doza şoreşa Kurdistanê dûr bixîne; yên ku hustûyên xwe xwar nekin bikuje, Ereben xwe yên li çolan bibin li Qelediza xweşik û dewlemend cîwar bike û hwd.. Ev jî, raste rast qetliameke nu ye. Ev polîtîka dewleta Iraqê, bê guman tişteke nu nîne ye. Wek têt zanîn, piştê 1975'an ku şerê rizgarîya netewîya Kurdistanê Başûr têk çû; dewleta Iraqê, li herêmên navbeyna sînorên Iraq û Tirkîyê derdora 30 km² valakirin û qasî 600 hezar Kurd nefîkirin, birin kampên

xwe cîwar kirin. Xeyn ji yên ku kuştin, hîn jî bi hezaran Kurd li wan

kampan jiyana dîlîtiyê (êsiriyê) didomînin.

Li gor xeberên ku di dawîya Gulanê de ji Kurdistanê Başûr hatîye, nuha li herêma Qeledizê, di navbeyna leşkerên Iraq û hêzên Kurdan de şer

heye û ev şer berdewam dike.

Li hember vê polîtîka kolonyalistên Iraqê ku dixwazin gelê Kurd ji holê rakin; ji hemû hêzên welatparêz, şoreşger û sosyalist yên Kurdistanê re kar u bar û vatinîyên girîng dikeve. Li welêt û li dervayî welêt, divê hemû hêzên me, li gor quwet u taqeta xwe digel hev bi awayên pîralî bixebitin, tekoşînê pêsta bibin, da ku bikaribin hoza dijmin bibin û raya giştî ya navnetewî jî pê bidin hesandin ku ew jî bikaribin liv lixwe bixin. Çimkî, ger raya giştî ya cîhanê ya ku jibo aşîti, edlayî, wekhevî û mirovatîyê dixebitin, dengên xwe derxistana, li hember qirkirinên dewleta Iraqê bê deng nemana; bê guman dewleta xwînswar û hov, hewqas ewê nîkaribûya çekên kîmyawî bikar bîniyana û îro jî ewê nîkaribûyana vê polîtîka surgûnê pêşberê gelê me bîkiraya. Mixabin, dema em raya giştî ya cîhanê dinêrin, wêneyeke baş nabînin. Tu dibê qey ewana kerr bûne, lal bûne û kur bûne. Lê divê tişteke girîng nehêt ji birkin: Helî û çareserkirina gelên neteweyê Kurd, girêdayê xebata hêzên netewî yên Kurd e. Jibo gelê Kurd rîyeke din nîne ye.